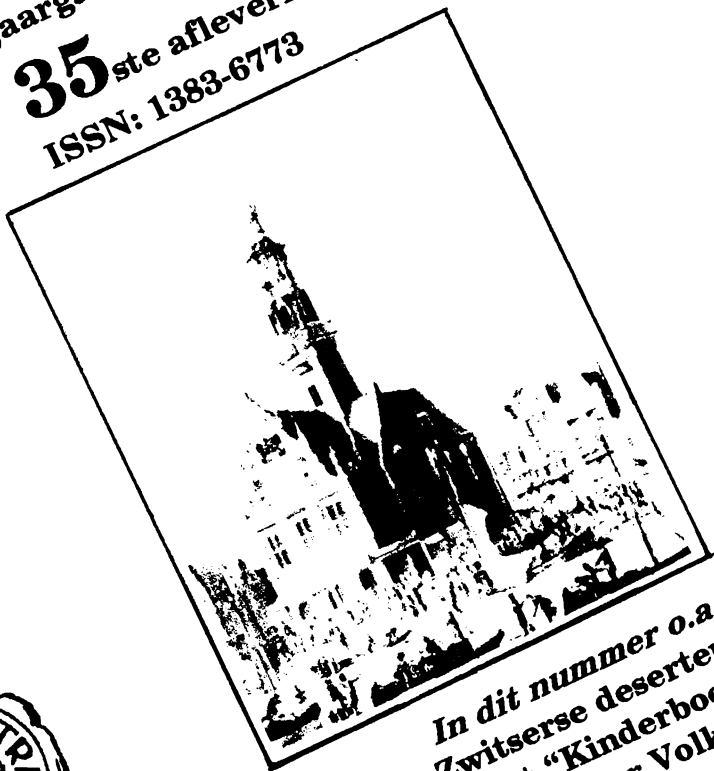

Hollands Noorderkwartier

jaargang 12, nummer 3, september 1998

35ste aflevering

ISSN: 1383-6773

In dit nummer o.a.:
Doodslag van een Zwitserse deserteur
Aantekeningen uit het "Kinderboek"
Nu eens Swetman dan weer Volkers
De markten van Alkmaar
Zoeken op het Internet
Oud notarieel Egmond
Het "PRIKBORD"

Pagina 49	Van de voorzitter
	Aankondiging komende afdelingsavonden
50	Werkgroep ComputerGenealogie
51-52	Zoeken op het Internet
52	Mededeling GD-Win
53-54	Rectificatie "Het Baljuwschap van de Nieuwburg" Nu eens Swetman en dan weer Volkers als familienaam
56	Kwartierstatenboek 5 Wist u dat?
57-58	Oud Notarieel Egmond (Deel 805 Not. Gerrevink)
58	Meermin (vervolg 5)
59	Het "PRIKBORD", advertenties voor en door leden
60	Welkom Henny Zonneveld Index Rectificatie hr H. De Vos
61-66	Bijzondere aantekeningen (vervolg)
66	Databank vrouwenarchieven
67-68	De markten van Alkmaar
68	Almanakken spiegel van voorbij denken en doen
69-71	De doodslag van een Zwitserse deserteur ...
71	Historisch kadaster Alkmaar (CD-ROM)
72	Evenementenkalender

Colofon

Hollands Noorderkwartier is een uitgave van de gelijknamige afdeling van de Nederlandse Genealogische Vereniging (NGV) en verschijnt drie tot vier keer per jaar. NGV-leden, ingedeeld als lid van HNK, ontvangen het blad gratis thuis. NGV-leden buiten het verzorgingsgebied van HNK kunnen zich als 'bijkomend lid' van HNK opgeven bij de secretaris van het NGV, postbus 976, 1000 AZ Amsterdam; de daarvoor geldende contributie toeslag ad FL. 12,- per jaar wordt centraal door het NGV geïnd. Niet NGV-leden kunnen zich abonneren door betaling van FL. 15,- per jaar, te storten op postbankrekening 108334 t.n.v. Hollands Noorderkwartier NGV te Oudorp, onder vermelding van 'abonnement HNK-afdelingsblad'. Losse nummers Fl. 2,50.

Oplage: 625 exemplaren. Vormgeving en zetwerk: Redactie HNK.

De inhoud van ingezonden stukken valt buiten de verantwoording van de redactie.

Artikelen kunnen door de redactie worden aangepast; over plaatsing beslist de redactie.

Op de voorpagina: *Alkmaarse waag en kaasmarkt omstreeks 1815*

Nu de vakantie voor de meesten onder ons verleden tijd is, die door velen geheel of gedeeltelijk is benut om onderzoek te doen in de wat verder afgelegen archieven. Ook zijn er die in de zomermaanden en vakanties wat afstand nemen van de hobby.

Maar als de 'R' weer in de maand is, valt er overal weer meer activiteit te bespeuren, ook al daar er door de TV een aantal programma's zijn opgezet die aandacht schenken aan de genealogie. Dit is als regel ook te merken aan een aantal nieuwe gezichten op onze avonden en vele nieuwkomers op de archieven. In dit verband is het wellicht nuttig om de aandacht te vragen voor onze afdelingsbibliotheek, die regelmatig wordt uitgebreid met boekwerken, kwartierstatenboeken en afdelings-periodieken van andere afdelingen.

Onze 'Bieb' is ruim acht jaar verzorgd door mw H. Zonneveld-Aupers die te kennen heeft gegeven om na deze imposante periode eens om te zien naar een vervanger, die gevonden is in de persoon van ons lid Hans Reijngoud. Bij dezen willen wij namens de gehele afdeling Hollands Noorder Kwartier mw H. Zonneveld-Aupers bijzonder bedanken voor het vele en nauwkeurige werk dat zij heeft gedaan voor de bibliotheek.

Aankondiging afdelingsavonden

Onze afdelingsavonden zijn op de volgende data vastgesteld:

donderdag	17 september
maandag	26 oktober
donderdag	19 november

**Tenzij anders vermeld, worden de evenementen gehouden in het
Restaurant-Sportcomplex 'Hoornse Vaart',
Hertog Aalbrechtweg 4, Alkmaar (tel. 072-5616391),
tegenover de achterzijde van NS-station Alkmaar-Noord.
De avonden beginnen om 20.00 uur; zaal open vanaf ca. 19.00 uur t.b.v.
bibliotheek, helpdesk, Mormonenfiches e.d.**

Helpdesk-medewerkers Noord-Holland

Coördinatie Alkmaar		Marianne Teunis		B.B.S.	Computer	Cont.dienst	DBase	Gens-Data	GD Klapper	Haza-Data	Lay-out	MSDos	Pro-Gen	Ventura	W.P.
Contact-personeel:															
Den Helder		Cees Paarlberg													
Hoorn:		Gerard Böke													
Zaanstad:		Femia de Ridder													
Aad Biesbroek, Oudkarspel	(0226) 313548							•							
Gerard Böke, Zwaag	(0229) 237620												•		
*Piet Genee, Heemskerk	(0251) 236847						•					•			•
*Ria de Graaf, Heiloo	(072) 5332855									•					•
*Onno Lotgering, Alkmaar	(072) 5129389									•		•			•
Henk Min, Bergen	(072) 5897130						•								•
Cees Paarlberg, Den Helder	(0223) 621261												•		
*Roel Pannenburg, Heerh.waard	(072) 5710048	•	•	•						•		•			
Johan Robert Poot, Alkmaar	(072) 5623692	•													
*Femia de Ridder, Wormerveer	(075) 5280884									•					
Ruud de Ridder, Heerhugow.	(072) 5743405	•											•		
*Arn.Romeijnders, St.Maartensb.	(0224) 561595							•	•						•
*Marianne Teunis, St. Pancras	(072) 5642003									•	•				•
Rob Verseijden, Heerh.waard	(072) 5715709		•												
Harry Zellerer, Uitgeest	(0251) 312756							•							

De personen die met een * zijn gemarkeerd zijn ook bereid algemene vragen voor beginnende leden te beantwoorden. Op elke afd. bijeenkomst zijn leden van de Helpdesk aanwezig.

Voor technische vragen en problemen op computergebied kunt u zich wenden tot de ComputerClub die iedere zaterdag van 14.00 tot 17.00 uur open huis houdt in het wijkcentrum 'De Schakel' te Heerhugowaard of wijkcentrum 'De Rekere' te Alkmaar

Op de laatste afdelingsavond was, -en van nu af ook op de volgende avonden is- er de mogelijkheid om vragen te stellen over onderwerpen die raakvlakken hebben met genealogie en computers. De werkgroep computergenealogie zal trachten een zo goed mogelijk antwoord te geven op uw individuele vragen. Maar als de vraag van algemenere aard is, zal het antwoord ook in het afdelingsblad opgenomen worden.

Een van de eerste vragen was:

Welke zoekmachines zijn er voor ons op het Internet?

Tot nu toe ben ik geen zoekmachines / searchengines tegen gekomen die speciaal voor de Genealogie bestemd zijn. Maar er is een groot aantal zoekmachines aanwezig. (Even wat opmerkingen tussendoor: er hoort overal <http://> voor te staan en omdat er regelmatig wijzigingen zijn op het internet kan het zijn dat sommige van de gegevens nu al weer verouderd zijn en dus niet op te roepen valt of dat uw provider het niet toelaat.)

Een aantal van de meest bekende *internationale* zoekmachines zijn:

www.alex.com

altavista.digital.com

www.excite.com

www.four11.com

www.hotbot.com

www.lycos.com

www.yahoo.com

Zoekmachines die meer gericht zijn op het Nederlands taalgebied zijn:

ff.vin.nl

www.igids.nl

www.ilse.nl

www.search.nl

www.zoek.nl

www.vindex.nl

www.vindin.nl

Als ik ga zoeken op het internet maak ik meestal gebruik van een zoekmachine die meerdere van bovenstaande machines opdracht geeft om te gaan zoeken op het gevraagde onderwerp en dan de resultaten laat zien. www.askjeeves.com
Zoek u naar een grote lijst met zoekmachines dan is deze bladzijde mogelijk een hele geschikte:

members.tripod.com/~westland/searchengines.html

Naast de algemene zoekmachines zijn er ook die zich richten op een beperkter onderdeel, zoals

telefoonboeken:

ns.dnz.dn.ptt-telecom.nl	>ptt-telecom
www.telefoongids.ptt-telecom.nl	>telefoon Nederland
www.teleinfo.de/abfragen/bin/daten.pl	>telefoonnummers (duitse tekst)
www.teleauskunft.de/	>telefoonnummers actueel
www.infobel.be	>telefoon België
www.epita.fr:5000/11	>telefoon Frankrijk

postcodes: > www.ptt-post.nl/postcode/postcode.html

emailadressen: > infospace.com

Maar er zijn natuurlijk wel pagina's die meer op genealogie zijn toegespitst:

apple.ease.isoft.com/gennam-l/index.html	
www.findagrave.com	>graf zoeken
www.obd.nl/archiefnet.htm	>Archief Net Homepage
www.cbg.nl/	>Centraal Bureau Genealogie
www.sfo.com/~genealogysf/hotlista.html	>Brain's hotlist

Tot slot wil ik nog wel melden dat er op de Nederlandse BBS-en ook een grote verzameling genealogie, kwartierstaten en bronnen te vinden is.

Mededeling betreffende upgrade voor GD-WIN

Aad Biesbroek

Sinds 12 juli is een upgrade van GD-WIN beschikbaar. Diegenen die al een floppy hebben, kunnen bij mij op de afdelingsavond de gewenste informatie krijgen.

In het vorige nummer van ons afdelingsblad publiceerde de heer J.P. de Geus zijn artikel "Het Baljuwschap van de Nieuwburg", tot onze spijt zijn daarin een aantal storende fouten geslopen. Met excuses hieronder de correcties:

Op pag. 34, 4e regel van onder staat; ...archieff is thans als..., dit moet zijn; ...archieff is thans bekend als... .

Op pag. 35, 7e regel van onder staat; ...mette geëxecuteert..., dit moet zijn; ...mette swaerde geëxecuteert... .

Op pag. 36, 15e regel van onder staat; ...comperente...; dit moet zijn; ...competente... .

Op pag. 37 10e regel van boven staat; ...genealogisch collectie...; dit moet zijn; ...genealogische collectie... .

Nu eens Swetsman en dan weer Volkers als familienaam.

J.P.Geus.

Een dergelijk gebruik van geslachtenamen brengt de genealoog in verwarring. Pieter Gerbrandsz wed. te Schoorldam trouwde 22-12-1715 in de Gereformeerde kerk te Koedijk met Trijntje Dirks wed. te Koedijk. Voor de impost op het trouwen werd zij op 7-12-1715 ingeschreven in de laagste classe, dus Pro deo.

Trijntje Dirks was eerder als j.d. op 28-12-1704 in de kerk te Koedijk getrouwd met de j.m. Jacob Pietersz, beiden van Koedijk en op 12-12-1704 voor de impost ingeschreven voor 2 x f 3.-

In de periode 1705-1712 werden van dit echtpaar te Koedijk vier kinderen gedoopt waarbij als vader werd vermeld Jacob Pietersz Folkers (ook wel Volkers). Jacob Pietersz Volckers werd niet oud. Zijn lijk werd op 18-7-1712 aangegeven in de classe van f 3.-

Zoals boven vermeld trouwde Trijntje Dirks als wed. met Pieter Gerbrandsz (ook wel Garmensz).

Zijn overlijden werd op 9-5-1766 ingeschreven als Pieter Garmontsz Swetsman. De aangifte ad f 3.- geschiedde door zijn zoon Jacob Pietersz Swetsman. Uit hun huwelijk zijn te Koedijk vier kinderen gedoopt. Het waren Garbrand ged. 20-9-1716, Jacob ged. 28-5-1719, Dirk ged. 26-7-1722 en Trijntje ged. 1-4-1725.

Garbrand was kennelijk genoemd naar zijn grootvader van vaderszijde. En omdat Jacob in zijn latere leven vaak voorkomt als Jacob Pietersz Volkers,

moet worden aangenomen dat hij genoemd is naar de eerdere echtgenoot van zijn moeder.

Garbrand, Dirk en Trijntje komen later voor met de naam Swetsman, terwijl we Jacob nu eens als Swetsman en dan weer als Volkers tegenkomen. Het vervolg van dit verhaal gaat verder alleen over deze Jacob en zijn nageslacht.

Jacob ged. 28-5-1719 trouwde als Jacob Pietersz Volkers op 27-4-1755 te Koedijk als j.m. met Trijntje Cornelis j.d., beiden te Koedijk. Impost trouwen 12-4-1755 2 x f 3.-.

Van dit echtpaar zijn onder deze benaming te Koedijk geen gedoopte kinderen gevonden. Er werden wel kinderen gedoopt van Jacob Pietersz Swetsman en Trijntje Cornelis, maar van deze ouders werd te Koedijk geen huwelijk gevonden. In totaal werden van hen acht kinderen gedoopt die verderop ter sprake komen.

't Lijk van Jacob Swetsman werd op 14-4-1777 te Koedijk aangegeven in de classe van f 3.-.

Op 11-6-1777 werden in het weesboek van Koedijk ingeschreven de kinderen van zaliger Jacob Volkers en Trijntje Cornelis.

Hieronder een vergelijking van de van Jacob Pieters Swetsman gedoopte kinderen en de weeskinderen van zaliger Jacob Volkers.

Gedoopte kinderen van Jacob Pietersz Swetsman	Weeskinderen van Jacob Volkers met hun leeftijden per 11-6-1777
Trijntje, ged. 21-10-1759	vermoedelijk jong overleden
Maartje, ged. 21-2-1762	Imp. begr. 15-5-1762 Maartje Volkerts, dochter van Jacob Volkerts
Kornelis, ged. 15-5-1763	per 11-6-1777 14 jaar
Pieter, ged. 1-9-1765	per 11-6-1777 11 jaar
Maartje, ged. 10-4-1768	per 11-6-1777 9 jaar
Jan, ged. 18-2-1770	jong overleden
Aaltjen, ged. 22-12-1771	vermoedelijk jong overleden
Jan, ged. 23-10-1774	per 11-6-1777 2 jaar

Van de op 11-6-1777 nog in leven zijnde kinderen Volkerts komen de leeftijden precies overeen met de eerder gedoopte kinderen Swetsman.

In het weesboek werd als voogd over de kinderen Volkers genoemd Garmont Pietersz, de oudste broer van Jacob Pietersz Swetsman.

Van enkele van de kinderen van Jacob Pietersz Swetsman alias Jacob Pietersz Volkers wordt nu nagegaan welke namen werden gebruikt.

Cornelis, ged. 15-5-1763 trouwde als Cornelis Jacobsz Volkers op 4-5-1788 met Antje Cornelisdr Duyn. Hun dochter Trijntje, ged. 16-12-1792 trouwde op 10-11-1811 met Gerrit Blom. Zij overleed te Koedijk 27-11-1820 als Trijntje Volkers Zwetsman, oud 28 jaar, huisvrouw van Gerrit Blom en dochter van Cornelis Volkers Zwetsman en Antje Duin. Hier komt de naam Zwetsman dus weer terug.

Antje Duin overleed op 11-5-1798 en Cornelis Jacobsz Volkers trouwde (2) imp. 11-5-1799 met Antje Pieters Mulder. Uit dit huwelijk o.a. een zoon Pieter, gedoopt 18-10-1802 en kort daarna (imp. 29-11-1802) overleden. Bij de aangifte voor de impost staat als vader vermeld Cornelis Volkers Zwetsman. Op de impostrekening die voor controle naar de Rekenkamer in Den Haag werd gezonden staat als vader genoteerd Cornelis Swetsman.

De verdere levensloop van de andere kinderen van Cornelis is door mij niet nagegaan, maar het is mogelijk dat ook daar de naam Zwetsman nog weer opduikt.

Cornelis Volkers, de vader van de hier beschreven kinderen staat op de bevolkingslijsten van 1797 en 1809 vermeld als wonende op het Noordeinde van Koedijk. Als in 1805 het huis van zijn buurvrouw wordt verkocht wordt zijn belendende pand vermeld als eigendom van Cornelis Swetsman.

Hij overleed te Koedijk op 55-jarige leeftijd als Cornelis Volkers, echtgenoot van Antje Mulder en zoon van Jacob Volkers en Trijntje Volder.

Pieter, geboren 1-9-1765 trouwde (imp.) 16-12-1796 als Pieter Jacobsz Swetsman met Maartje Cornelis Ruiters. Hun vier kinderen werden als Zwetsman gedoopt. Deze Pieter Swetsman staat op de bevolkingslijsten van 1797 en 1809 genoemd als Pieter Volkers, maar in het Registres Civiques van Koedijk (uit 1812) staat hij vermeld als Pierre Volk. Zwetsman. Overleden te Oudkarspel 1-9-1832 als Pieter Swesman, oud 68 jaar, geboren te Koedijk, echtgenoot van Maartje Ruiters, zoon van Jacob Swesman en Trijntje.....

De overlijdensaangifte werd gedaan door twee burens die over de ouders blijkbaar niet zo goed geïnformeerd waren. Pieter Zegsman woonde tijdens zijn overlijden op het Noordeinde van Koedijk, onder de gemeente Oudkarspel en had aldaar een boerenbedrijf.

Het lijkt er bij deze familie op dat men zelf vaak moeite had welke naam moest worden gebruikt. Toch komt nergens het vaak toegepaste alias voor, zoals Swetsman alias Volkers of Volkers alias Swetsman. Wel komt in de jongere generaties de naam Zegsman weer meer naar voren.

Al met al een genealogische puzzel.

Bij het ter perse gaan van dit afdelingsblad kunnen wij u mededelen, dat kwartierstatenboek deel 5 persklaar is. Naar onze mening ziet het er goed uit. Er waren al heel wat voorintekeningen. Omdat onze publicatie in Gens Nostra te laat was voor het vorige nummer en wij hopen dat deze wel in het septembernummer verschijnt, hebben wij gemeend de intekentermijn tot 1 oktober te moeten verlengen om ook leden in den lande de gelegenheid tot intekenen te bieden.

De intekenprijs voor leden tot 1 oktober is f 32,50, voor niet-leden f 39,50, excl. f 7,50 verzendkosten.

Na 1 oktober wordt de prijs f 39,50 excl. f 7,50 verzendkosten.

Van de voorgaande 4 delen zijn nog enkele exemplaren verkrijgbaar à f 20,-- excl. verzendkosten.

E.e.a. te bestellen door bedrag te storten op postrekeningnummer 108334 t.n.v. penningmeester Hollands Noorderkwartier NGV te Heiloo, o.v.v. kwartierstatenboek deel ..

Namens de werkgroep: A.G.H. Groeneveld, coördinator.

Wist u dat?

redactie

De afdeling Koggenland beschikt sinds kort over een nieuwe lokatie waar men heel blij mee is. De Berkhouter kerk aan de Kerkebuurt 12 te Berkhout zou worden afgebroken. Door particulier initiatief echter is deze kerk behouden kunnen blijven en de afdeling Koggenland gaat daar dus enthousiast aan de gang, met om te beginnen een Open Dag. Er is een enquete geweest bij de leden en vanaf 15 september zijn er al ongeveer 7 zaterdagochtenden gepland voor onderling contact. Mocht men door de te verwachten gezelligheid lang blijven hangen, dan is er tevens gelegenheid voor een kopje koffie, soep en/of een broodje.

Berkhout is een lintdorp, dus automobilisten zullen de kerk altijd vinden. Vanaf station Hoorn is de kerk gemakkelijk met de bus te bereiken. Voor de minder mobiele lieden werkt het carpool systeem uitstekend. Alle reden om onze buurafdeling Koggenland van harte geluk en succes te wensen

Er is ruzie over de verkoop van een kerkhuis aan de R.K. priester van de Egmond. Diverse aktes aan het eind van dl. 8 gaan daarover. Dit zijn de namen die - in verschillende samenstellingen - worden genoemd. Het gekrakeel betreft o.a. het wel of niet tot de inwoners van c.q. meelevende roomsen in de Egmond behoren. En ook wie nu eigenlijk de eigenaar was van het huis. Verder in dit deel o.a. inboedel van de chirurgijn Hector Rijskamp. Met een lijst van debiteuren en crediteuren waarin waarschijnlijk de namen van alle mannen in en om "De Hoef". Zie o.a. 1736 nr. 9 en 1737 nr. 4. De klapper in de delen 803, 804, 805 is niet erg betrouwbaar.

G. Visser 072-5123636 (*Deze versie is ongecorrigeerd.*)

Gerrit Pietersz. Kraakman; Gerrit Dirkszoon Pruym; Pieter Cornelisz. van Duyn; Jan Gerritsz. Tromp; Willem Abramsz. van der Plas; Augustinus Harmansz.; Jan Gerritsz. Bruyne; Hendrik Jansz.; Jan Lambertsz.; Wulbert Cornelisz.; Jasper Cornelisz.; Willebort Schencker; Sijmen Raboen; Hendrik Teunisz.; Willem Albertsz. Boonacker; Hendrik Waandersz.; Pieter Dirksz. Bruyn; Jan Jansz. Woch; Wouter Brouwer; Arien Michielsz. Smit; Arien Cornelisz. Mooy; Willem Klaasz. Bommer; Arien Dirksz. Pruym; Cornelis Corn. Diependaal; Jan Cornelisz. Bincker; 1) Egbert Jansz.; Sijmen Ariensz.; 2) Jan Cornelisz.; Gerrit Arentsz.; Gerrit Dielofsz. Smit; Pieter Blom; Jacob la Velle; Jan Klaasz. Twisk; Pieter Huysman; Cornelis de Winter; Wulbert Gerritsz.; Lambert Ties; Jan Valksz.; Frans Lourisz. Duynevelt; Arent van Wonderen; Willem Kruyse; Roelof Jansz.; Jan Pieters van Sanen; Gerrit Ariensz. de Haas; Floris Ysbrantsz. Welbooren; Jan Honingsz.; Clement Wijersz.; Gerrit Ariensz. Rancken; Maarten Ariensz.; Jan Teunisz. Backer; Jan Kloet; Cornelis Kloet; Dirk Klaasz. Kloet; Frederik Jansz. Kloet; Reijer Kloet; Pieter Kloet; Maarten Teunisz. de Leeuw; Dirk Corns. Bruyn; Krijn Joppen; Albert Blanck; 3) Jacob Rieks; Teunis Gerritsz.; Dirk Prip; Klaas Klaasz.; Jan Jansz.; Schong; Jan Teunisz.; Dirk Sijmonsz.; Wullem Teunisz.; cornelis Planteyt; Arien Corns.; Arent Willemsz.; Hendrik Jeroensz.; Pieter Ariensz.; Jan Jansz. Schoneman; Tomas Engelen; Gerrit Engeien; Pieter Sloot; Jan Engelenbeck 4) Jan Almertsz.; Lubbert Corns.; Jan Jansz. Baartsz.; Jacob Klaasz. Lodewijk; Jan Hopman; Jan Bruyn; Klaas Arentsz. Kuyper.

De kerkmeesters:

1. Pieter Hendriks Taanman en Cornelis Garrebrants Abee - Egmond aan Zee.
2. Louris Kruysweg en Cornelis Cornelisz. Abee - Egmond Binnen.

3. Ariën Garrebrants Abee en Cornelis Garrebrantsz. Abee- Egmond aan de Hoef.

- 1) Waarschijnlijk Valkering geheten
- 2) ? Doorgehaald
- 3) Slecht leesbaar
- 4) of Engelendeck

Verkoop de Meermin 26 juni 1798 (vervolg 5)

H. Zonneveld-Aupers

Cornelis Stroo woonende binnen deeze stad verqualiteit als door Thomas van Barneveld bij procuratie den 7e juni 1798 voor Scholtus en Gerechtsnabuure van Meeteren* gepasseerd. Ten deeze specialijk gequalificeerd welke procuratie aan ons onderschrevene van 't voornoemde committe van Rechtsoefening op het passeeren deezes is vertoond. Verkoopt en voorsegde qualiteit van Jan Ruth Simonsz van Andringa de vader woonachtig te Uden. Een huis en Erve staande en geleegeen binnen deeze stad aan de westzijde van de Mient. Belend met Pieter Gramsen ten Zuiden en de Erve Jan van Daalhof ten Noorden. Voorts van welke beloovende zodanig en in dier voegen als men volgens de keure deezer stad schuldig en gehouden is te doen.

Koopenning f 2.000.--

De leden van
A. Bolten en Pieter Prins
den 26 juni 1798.

*Meeteren ligt bij Geldermalsen

Thomas van Barneveld wordt vermeld in het Resolutieboek van het Wees- en Armenhuis als voogd over de twee kinderen van zijn broer Willem van Barneveld en Trijntje Bieren, waarschijnlijk afkomstig uit Amsterdam. Deze kinderen heten Wilhelmus en Simon van Barneveld. Dit passeerde op 7 maart 1789 te Alkmaar. Waarschijnlijk was Thomas een zoon van de apotheker Willem van Barneveld, geboren op 20 januari 1747. De koper Jan Ruth van Andringa kwam uit Uden in Brabant, hij was lid van het gezelschap Nut en Vermaak. Meer genealogische gegevens van Thomas van Barneveld en Jan Ruth van Andringa zijn van harte welkom bij de redactie. (wordt vervolgd)

Een nieuwe rubriek! Vaak horen wij van leden die in de loop van hun genealogisch onderzoek de nodige materialen hebben verzameld, maar ze later niet meer echt nodig hebben. De een wil een ander een plezier doen; de ander wil graag opruimen en weer een ander vindt dat er langzamerhand zoveel geld in is gaan zitten, dat hij e.e.a. wel zou willen verkopen.

Voor het afdelingsblad weer een nieuwe gelegenheid voor service aan de leden, dus gaan we hier van start met een eerste aanbieding boeken.

CURSUS GENEALOGIE, onder redactie van A.W. Brave; ingeb., 428 blz., 17x21 cm; uitg. NGV, z.j.

DE HERVORMDE GEMEENTE DE MEERN, historisch geschetst van haar oorsprong tot aan heden, door Jac. de Bruijn; 438 blz. 16x24 cm, ingen., met reg. en afb.

GEDENKBOEK 1948-1978 van de afd. Kennemerland van de NGV, 160 blz., 16x24 cm, ingen., illustraties

DE HUISMERKEN, door mr H. Reydon, ingen., 32 blz., 13x19 cm, uitg. Bibliotheek voor Geslacht- en Wapenkunde, onder red. van C. Pama, z.j.

HET VOLKSKARAKTER IN DE HERALDIEK, door C. Pama, ingen. 39 blz., 13x19 cm, uitg. Bibliotheek voor Geslacht- en Wapenkunde, z.j.

DE NAAM IS OVER NAMEN EN NAAMGEVING, door Wim Daniëls, ingen., 13x20 cm, 133 blz., uitg. Kosmos 1992

DRIE EEUWEN HEIJN AAN DE ZAAAN 1645-1945 door mr J.W. Groesbeek, ingeb., 130 blz., 17x24 cm, Familie uitgave 1987, illustraties

VERSLAG VAN EEN RONDREIS DOOR DE ALLEN-CLAN van 1757-1885, door A.J. Allen, ingen., 15x21 cm, 32 blz., met afb. en bijlagen, uitg. 1982

UIT DE GESCHIEDENIS VAN BAARN, door G. Hooyer sr, ingen., 119 blz., 15x22 cm, ill., uitg. De Boekerij, Baarn 1972

EEMLAND, beschrijving van een weerbarstige landstreek, door Sybren de Hoog, ingen., 141 blz., 14x21 cm, ill. en kaarten, uitg. Hollandia, Baarn 1978

EEMLAND, door mr A. de Goede, ingen., 148 blz., 14x22 cm, uitg. Mij 'Fas Frisiae' CV, Enkhuizen 1944

EEMNES, rechtsgeschiedkundige ontwikkeling van gemeente en landschap, door dr A. Johanna Maris, ingen., 136 blz., 15x23 cm, met kaarten, uitg. W. de Haan NV, Utrecht 1947

DE UITWEGEN IN DE POLDER VAN EEMNES, door prof. mr L.J. van Apeldoorn, ingen., 33 blz., 16x24 cm, met kaart, uitg. 1936

EEMNES, randgemeente van Het Gooi, door dr W. Sleumer Tzn, ingen., 183 blz., 16x24 cm, met 20 losse bijlagen, uitg. St. Universit. Uitg. te Amsterdam, 1950

HILVERSUM IN OUDE ANSICHTEN, door G. van Bokhorst, ingeb., 15 x 21 cm, 160 blz., 151 ill., uitg. Europese Bibliotheek Zaltbommel 1968

Bent u geïnteresseerd, dan kunt u zelf contact opnemen met de aanbieder:
K. Suyk, Groot Barlaken 76, 1851 GD Heiloo, 072-5331665.

Welkom Henny Zonneveld bij redactie

redactie

Een nieuw redactielid heeft zich aangemeld om onze geleederat te komen versterken. Daar zijn wij heel blij mee, want we kennen Henny al heel lang. Ze vervulde diverse functies, zoals bestuurslid en bibliothecaris. Ook schreef ze al vele malen in ons afdelingsblad. Wij heten haar van harte welkom en hopen op een lange plezierige samenwerking.

Index

redactie

Zoals wij u reeds meldden, is er een index gemaakt op ons afdelingsblad van de laatste drie jaar. Omdat wij op enig moment de nummering hebben veranderd, zodat nummer 1 omstreeks januari verschijnt en niet zoals daarvoor in augustus, is een nummer niet bij de index gekomen. Het betreft nr 22, deze is nu bijgemaakt op een los vel dat bij de index wordt bijgevoegd (of op de afdelingsavond kan worden afgehaald).

Rectificatie hr H. de Vos

redactie

In ons vorige afdelingsblad publiceerden wij een interessant artikel 'Bijzondere Aantekeningen'. We kregen het aangeboden door een enthousiaste heer op de afdelingsavond. Onderaan het artikel stond een naam, die wij als A. Vos hebben ontcijferd. Dit geheel ten onrechte, want de inzender bleek dhr H. de Vos uit Schoorl. Wij bieden onze welgemeende excuses aan voor deze fout. Wij hopen dat wij dhr de Vos niet zodanig hebben afgeschrikt dat hij in het vervolg geen artikelen ter publicatie meer wil aanbieden.
Nogmaals, onze welgemeende excuses, de redactie.

In de vorige aflevering van ons afdelingsblad publiceerden wij het eerste deel van een artikel van de hand van de heer de Vos. Hieronder het vervolg van zijn aantekeningen aangetroffen in het: "Kinderboek, bevattende de namen van diegenen, die in het Weeshuis [Burger Weeshuis te Hoorn] zijn opgenomen, 1668-1805. Bovendien velerlei wetenswaardigheden." (BC/542012/22521/0; pagina 118)

In het voornoemde "kinderboek" is bij de opnamegegevens van 15 wezen in de marge de toevoeging "gepakt" met een datering 1740/1741 geplaatst. Redenevend is noch in het genoemde "kinderboek", noch in de beschikbare resoluties van regenten van het Burger Weeshuis een verduidelijking te vinden. De vraag rijst of hierbij gedacht mag worden aan de in 1721 in Engeland geïntroduceerde methode ter verkrijging van immuniteit tegen pokken door middel van opzettelijke besmetting met "kinderpokken". Deze methode wordt in zowel algemeen¹⁾ als verbijzonderde²⁾ toepassing binnen Nederland vanaf 1750 vermeld. Wellicht kan aanvullend brononderzoek (resoluties bestuurders Hoorn; levensgeschiedenis van in die tijd in Hoorn werkzame medici) tot een definitieve beantwoording van de vraagstelling leiden.

De 15 "GEPOKTE" wezen (Van 9B: 1740 tot FEB: 1741) waren:

pag. 128: deese [navolgende] kinderen sijn van D.Hrn regenten in 't Burger Weeshuijs aangenomen den 13 novb: 1734:

Jan Claasz Cooman oudt volgens extract uijt het doopregister van de Gereformeerde Kerk der stadt Hoorn 10 Jaaren en 2 maanden. [de moeder was Lijsbet Jans en de vader Claas Jansz Cooman van Hoorn, overleden in de Baanstraat]

- 1740 in 9ber: eerst Jan Cooman gepokt, sijnde de eerste sedert het jaar 1732.
- Jan Klaasz Cooman voor constapelmaat na Oostindie gegaan en den 9 majj 1744 met zijn heele uijtsetting

Geertje Claas Cooman oudt volgens bewijs als boven 5 Jaaren en 3 maanden. [de moeder was Jannetje Hendriks en de vader Claas Jansz Cooman van Hoorn, overleden in de Baanstraat]

¹ Inleiding tot de geschiedenis der geneeskunde, 7e geheel opnieuw bewerkte uitgave door prof. dr. M.J. van Lieburg, Rotterdam 1993

² De vreselijkste aller harpijen; pokkenepidemiën en pokkenbestrijding in Nederland in de achtiende en negentiende eeuw, Willibrord Rutten, Wageningen 1997

- 1741 in Jan: Geertje gepokt en o&[ver]leden den 25 Jan: 1741

Trijntje Claas Cooman oudt volgens bovenstaande bewijs 1 Jaar en 7 maanden [de moeder was Grietje Jans en de vader Claas Jansz Cooman van Hoorn, overleden in de Baanstraat]

- 1741 in Jan: Trijntje gepokt en o&[ver]leden den 3 feb: 1741

pag 130: [navolgend] kind [tesamen met twee zussen Trijntje Jans de Graaff en Jannetje Jans de Graaff] van de heeren regenten in 't hujs aangenomen den 3 Septb: 1735:

Gerrit Jansz de Graaff oudt volgens bewijs [Extract uijt het doopregister van de Gereformeerde Kerk] 1 Jaaren en 8 maanden [de moeder was Barbertje Gerrits van Amerlaan, de vader was Jan Jacobsz de Graaff, beide van Hoorn hebben gewoont in de Kerksteeg]

- 1737 den 25 Junij is door Gerrit Jansz de Graaff (oudt 3 ½ Jaar) de eerste steen gelegd van de muur van de Eetsaal en slaapkamer van de meijden.

- G: Jansz de Graaff is op den 1 julij 1739 beginnen te leeren schrijven out 5 Jaren 6 maanden

- 1739 den 16 aug: is door deselve de eerste steen geleijt van de muur aan 't Nieuwe Siekhuijs

- 1741 in Jan: gepokt

- Gerrit Jansz de Graaf is van de heeren Regenten bij Cornelis Heijnis op de Chirurgijnswinkel besteld voor de tijt van vier Jaaren. Ingegaan den 16 Aug: 1751

- Gerrit Jansz de Graaf lidmaat van de gereformeerde kerk geworden beij D^o. De Feijver den 8 decemb: 1755

- Gerrit de Graaf op majj 1756 met zijn uijtsetting uijt het hujs gegaan

pag. 132: deese [navolgende] kinderen van D.Hrn. regenten in 't burger Weeshuijs aangenomen den 16 junij 1736:

Aaltje Ewouts Vulmolen oudt volgens 't Extract uijt het doopregister van de Gereformeerde Kerk den 1majj voorleden 4 jaar [de moeder was Lijsbet Erasmus, de vader Ewoudt Jansz Vulmolen, beide van Hoorn hebben gewoont op de Binne Luijendijk]

- 1740 in Xb: gepokt
- Aaltje Ewouts Vulmolen gestorven den 17 Majj 1745

Marijtje Ewouts Vulmolen oudt volgens 't Extract uijt het doopregisterbewijs van de Gereformeerde Kerk den 5 septemb: aanstaande 2 Jaaren [de moeder was Lijsbet Erasmus, de vader Ewoudt Jansz Vulmolen, beijde van Hoorn hebben gewoont op de Binne Luijendijk]

- 1741 in Jan: gepokt
- Marijtje Ewouts lidmaat van de gereformeerde kerk geworden de 7 decemb: 1756 beij doom de Feijver
- Maareijtje Ewout Vulmoolen op majj 1759 met haar uijtsetting uijt het huijs gegaan

pag. 137: [navolgende] kinderen van de heeren regenten in 't Burger Weeshuijs sijn aangenomen den 9 november 1737:

Judickje Pieters ter Beek oudt volgens Extract uijt het doopregister van de Remonstrantse kerk den Imaij laastleden 8 Jaren [de moeder was Aagje Salomons van de Ronde, de vader Pieter ter Beek, beijde van Hoorn]

- 1741 in Jan: gepokt
- Judick Pieters ter Beek litmaat van de gereformeerde kerk geworden den 12 maart 1752 beij D^o. de Feijfer
- Judith Pieters ter Beek op majj 1753 met haar uijtsettingh uijt het huijs gegaan
- Judick Pieters ter Beek heeft haar uijtgekogt den 18 decemb: 1762 voor de som van 112[142?] gulden

Walraven Pietersz ter Beek oudt volgens Extract als boven [uijt het doopregister van de Remonstrantse kerk] den 18 Augustus laastleden 4 jaaren [de moeder was Trijntje Poulus Bast, de vader als boven {Pieter ter Beek}]

- 1741 in Jan: gepokt
- Walraven ter Beek litmaat van de gereformeerde kerk geworden den 12 maart 1756 beij D^o. De Feijver
- Walraven Pietersz ter Beek op majj 1756 met zjn gewoone uijtsetting uijt het huijs gegaan

pag. 138: [navolgend] kind van de heeren regenten is aangenomen den 23 november 1737:

Dirk Dirksz Prok out volgens Extract uijt 't doopregister van de gereformeerde Kerk] den 26 majj laastleden 8 Jaren [de moeder was Aagje Jans van Hoom, de vader Dirk Prok]

- 1741 in Jan: gepokt
- Dirck Prok overleden in Oostindie den 3 decemb: 1751

pag. 139: deese [navolgende] kinderen sijn van D.Hrn. regenten aangenomen den 23 november 1737:

Willem Theunisz Bruijn oudt volgens Extract uijt het doopregister van de Gereformeerde Kerk den 12 Februarij laastleden 11 Jaaren [de moeder was Jannetje Claas van Hoom, de vader Theunis Willemsz]

- 1740 in Xb: heeft W: Theunisz gepokt gepokt
- Willem Theunisz Bruijn is gevallen van de stelling van het schip leggende voor de werf van Holsteijn en een half uur daarna is hij gestorven den 8 August: 1747

Antje Theunis Bruijn oudt volgens Extract als boven den 24 majj laastleden 4 Jaaren [de moeder was Niesje Hendriks van Hoom, de vader als boven {Theunis Willemsz}]

- 1741 in Jan: gepokt
- Antje Theunis Bruijn litmaat geworden van de gereformeerde kerk den 12 maart 1756 beij D^o. de Feijver
- Antje Theunis Bruijn op majj 1757 met haar uijtsettingh uijt het huijs gegaan
- den 12 Febr. 1781 is Antje Theunis Bruijn overleeden

pag. 140: [navolgende] kind van de heeren regenten in 't Burger Weeshuijs aangenomen den 1 maart 1738:

Lucas Pietersz Prins oudt volgens extract uijt het doopregister van de Remonstrantsche gemeente den 10 majj aanstaande 5 Jaar [de moeder was Aaltje Jans, de vader Pieter Lucasz, beijde van Hoom]

- 1740 in Xb: heeft L: Prins gepokt

- Lucas Pietersz Prins is litmaat geworden van de gereformeerde kerk beij
Do-m: de Feijver den 11 maart 1755
- Lucas Pietersz Prins op majj 1755 met zijn uijtsetting uijt het huijs gegaan
- Lucas Pietersz Prins is uijtgekogt den 18 Junij voor 125 gulden

pag. 141: [navolgend] kind van de heeren regenten in 't burger Weeshuijs is aangenomen den 21 junij 1738:

Antje Zwerus Grijp oudt volgens Extract uijt het doopregister van de Lutherse gemeente den 12 november aanstaande 8 Jaar [de moeder was Adriaantje Adriaans, de vader Zwerus Pietersz, beijde van Hoom]

- 1740 in Xb: gepokt en den 13 Jan: 1741 o&[ver]leden sijnde 't eerste sedert den 26 october 1738

pag. 142: [navolgend] kind van de heeren regenten in 't burger Weeshuijs is aangenomen den 25 october 1738:

Davidt Reijndertsz Donker oudt volgens Extract uijt het doopregister van de Gereformeerde kerk, den 27 julij laastleden 8 Jaaren [de moeder was Dieuwertje Lourens, de vader Reijnder Donker, beijde van Hoom]

- 1741 in feb: gepokt
- David Reijnderse Donker 1749 met zijn uijtsetting uijt het huijs gegaan den 12 Julij niettegenstaande dat hij in zijn twintigste Jaar gingh maar met appreatie van de heeren regente omdat hij muntgesel is geworden te Medemblik en geen litmaat is geweest omdat het wat schielijk op quam
- gestorven de 11 sep: 1749 te Medemblik en hier begraven

pag. 143: [navolgend] kind van de heeren regenten van 't burger Weeshuijs is aangenomen den 15 november 1738:

Christina Jans Bornholm oudt volgens Extract uijt het doopregister van de Lutherse gemeente den 25 majj laastleden 6 Jaar [de moeder was Joanna Pieters van Mansard van Hoom, de vader Johannes Jansz]

- 1740 in Xb: gepokt
- Christina Jans Bornholm litmaat geworden van de Gereformeerde kerk beij
D°. de Feijver den 8 decemb: 1755

- Christin Jans Bornholm op majj 1758 met haar uijtsetting uijt het huijs
gegaan
 - overleden den 21 sep: 1759
-

Databank Vrouwenarchieven

(Overg. uit: Achterhoekbulletin 1998-2)

Zoekt u brieven van Aletta Jacobs, omdat zij 'in de familie' zit? Wilt u een overzicht van vrouwenkloosters in Nederland of hebt u een familielid die actief was in het vrouwenkiesrecht of als Bewust Ongehuwde Moeder en wilt u daarover meer weten en weet u niet waar u de archieven daarover kunt vinden? Vanaf nu hoeft u niet meer half Nederland af te bellen. U kunt die informatie nu vinden bij de DAVA - DAtabank Vrouwen Archieven.

Mogelijk hebt u in uw genealogie tantes, nichten, oudtantes enz. waarvan u weet, dat zij in hun tijd min of meer bekende personen waren door hun activiteiten op allerlei gebied. Bij de DAVA hebt u nu een centraal adres voor de nodige basisinformatie. De DAVA is ondergebracht bij het Internationaal Informatiecentrum en Archief voor de Vrouwenbeweging (IIAV).

Het IIAV beheert sinds kort het DAVA-bestand dat beschrijvingen omvat van 2420 archieven die van belang zijn voor de bestudering van de positie van de vrouwen. Deze archieven bevinden zich in 122 verschillende archief beherende instanties in Nederland.

Het IIAV verzamelt en bewaart reeds vanaf 1935 archieven van vrouwen en hun organisaties. Deze 350 verschillende archieven, met een totale omvang van 550 strekkende meter, weerspiegelen het karakter van de vrouwenbeweging vanaf 1870.

Het IIVA houdt het bestand bij en vult het aan. T.z.t zullen ook archieven die zich in buitenlandse instellingen bevinden, worden opgenomen.

Het DAVA-bestand is te raadplegen op het IIVA, Obiplein 4, 1094 RB Amsterdam, telefoon 02-6650820;

E-mail: info@iiavnb.nl Internet:<http://www.iiav.nl>

Publiceer ook in ons afdelingsblad. Velen zijn u voorgegaan en brachten hun verhaal naar buiten. Wellicht heeft u daarin informatie gevonden of nieuwe ideeën opgedaan voor uw eigen onderzoek.

Laat anderen van uw ervaringen leren.

Aarzel niet langer.

Hulp nodig? Vraag het ons gerust.

Iedere stad, groot of klein, kent zijn eigen marktgeschiedenis. Deze gaat dan ook vaak vele eeuwen terug. Het meest bekend in Alkmaar is natuurlijk de kaasmarkt, die 's zomers dan ook vele toeristen, vooral uit het buitenland, trekt.

Deze markt vond zijn oorsprong al in de 14e eeuw en werd door veel kaasmakers uit de verre omtrek bezocht. Hertog Albrecht verplichtte de jaarmarkt tot na het octaaf van Pasen. In die tijd werd ook een waag (=weeg) in gebruik genomen. Dit was een heel primitieve aangelegenheid in de openlucht. Het weegrecht en ook de opbrengst behoorde tot 1492 aan de stad, daarna, toen de Alkmaarders hadden deelgenomen aan de opstand van het kaas- en broodvolk, werd hun het weegrecht ontnomen. In de tijd daarna is de Waag gepacht door de bewoners van de Houutil en andere bewoners rond de Waag. Dit Kaaswegen werd gehouden op een klein marktveld ten noordoosten van het H. Geesthuis. Dit was een gasthuis voor pestlijders met bijbehorende kapel.

De kaasmarkt werd steeds drukker bezocht en de markt moest vergroot worden. Koning Philips gaf toestemming tot het vergroten hiervan. Het Waaggebouw werd na veel vergaderen getimmerd aan de zuidzijde van het H. Geesthuis. De Speckbrug (nu Bathbrug) over de Mient werd gelegd, huizen op de Mient en de Houutil werden afgebroken. In 1581 kreeg Alkmaar het hele gebouw in eigendom. Omdat de kaasaanvoer uit de omtrek steeds groter werd is de markt steeds meer uitgebreid. De kaas werd per schuit of paard en wagen aangevoerd. Op donderdagmorgen vanaf tien uur werd de kaas opgestapeld en togedekt. Dit toedekken was niet alleen om de kaas fris te houden, maar ook om de vele nieuwsgierige bezoekers op een afstand te houden.

De tegenwoordige markt geeft een levendig beeld van het verleden. Middelpunt van het marktgebeuren vormen de kaasdragers. In hun witte pak lopen zij twee aan twee in dribbel pas met daartussen de berrie met kaas hoog opgestapeld. Zij zijn verenigd in een gilde en verdeeld in vier vemen, geel, rood, groen of blauw. Ieder veem verzorgd een deel van de markt. Het vak van kaasdrager werd in het verleden heel serieus genomen, er waren dan ook vele reglemen ten, die streng opgevolgd moesten worden. Zij mochten geen pijproken, niet vechten, vloeken of dronken zijn. Als er kaas werd beschadigd of vermist kreeg het veem met de schuldige dragers een boete opgelegd.

In de Waag is de volgende spreuk te lezen: 'Een Valse Waghe is den Heere eenen grouwel daer en teghen een vol ghewicht is syn welbehagen'. Er is natuurlijk veel meer lezen over de kaasgeschiedenis. Ook heel bekend is de jaarmarkt op de derde woensdag van september: de beestenmarkt en lappen dag. Van heinde en verre kwamen de boeren en boerinnen in hun sjezen en wagens door de poorten van Alkmaar. De boeren verhandelden hun paarden, koeien en varkens. Maar de boerinnen kochten een nieuwe voorraad ondergoed, potten en pannen, sajiet en alles wat er voor het huishouden nodig was. Het was dé jaarlijkse uitgaansdag voor de familie. Op de jaarmarkt werd alles verhandeld, maar vooral goederen die van ver kwamen; zo kon de bevolking kennis maken met b.v. specerijen en andere nog onbekende producten. In de 17e eeuw kwam hier verandering in toen de verbindingen tussen de steden beter werd. Verder was er nog de vismarkt bij de platte stenen brug; de enige herinnering hieraan zijn nog de visbanken. Er werd een pomp gebouwd om de vis af te spoelen en de 'stads'ooievaar, met metalen band met stadswapen om de nek, zorgde ervoor dat het visafval netjes werd opgeruimd.

Gegevens ontleend aan: *'In en om de Alkmaarse Waag' door Leo Speet en 'Ach lieve tijd'*

Almanakken spiegel van voorbij denken en doen

(Alk. Courant, 27 nov. 1997)

In een artikel van de hand van Henk Borst wordt ingegaan op de waarde van de almanak m.b.t. de informatie die daaruit is af te lezen. In de periode van het jaar waarin tegenwoordig de nieuwe agenda's in de boekwinkels verschijnen brachten de uitgevers van vroeger hun almanakken op de markt. Naast de data van bijvoorbeeld Pasen en Pinksteren kon men er in terug vinden op welke dag welk soort markt waar werd gehouden, afvaarttijden van trekschuiten etc. Maar ook wanneer het de meest geschikte dag was om ader te laten of om het haar te laten knippen. Allemaal zaken die wij vandaag de dag niet meer zo snel zullen terugvinden in onze agenda's. Maar dat er met een reeks almanakken in de hand een boeiend tijdsbeeld kan worden teruggevonden zal duidelijk zijn. De Hillegomse historicus Jeroen Salman heeft, in eerste instantie bedoeld ter begeleiding van een drietal exposities, een boek geschreven met als titel 'Een handdruk van de tijd; de almanak en het dagelijks leven in de Nederlanden 1500-1700'. Het boek alhoewel bedoeld als begeleiding van de drie exposities laat zich ook goed afzonderlijk lezen en bekijken.

ISBN: 90-400-9985-5, fl 39,50

**De doodslag van een Zwitserse deserteur op een Franse soldaat in
1799 in Langedijk.**

Jan Zeeman

Ergens in de - inmiddels flink omgewoelde - grond van het Geestmerambacht, in de buurt van Noord-Scharwoude, moeten de botten liggen van een Franse soldaat. Hij werd in 1799 doodgeslagen door Hendrik Klingler: een kleermaker, die in 1757 in het Zwitserse Zürich was geboren, als huurling dienst nam in het Pruisische leger, in de Langedijk terecht kwam, vervolgens deserterde en als 'Langedijker' verder door het leven ging.

De doodslag op de Franse soldaat bleef veertien jaar lang het geheim van Hendrik Klingler en zijn vrouw Geertje Josephdochter Hanraat. Pas nadat Van Hogendorp c.s. op 21 november 1813 de nationale vrijheid en onafhankelijkheid van Nederland had uitgeroepen en de nadien tot Koning Willem I gekroonde erfprins in Scheveningen voet aan wal had gezet, gaven Hendrik en zijn vrouw hun geheim prijs. Zij hadden nu immers geen vervolging meer te vrezen.

De jaren van de Bataafse Republiek (1795-1806) met de daaraan vastzittende Franse bezetting waren roerige tijden. Aan de bewoners van o.m. de Langedijk gingen ze niet onopgemerkt voorbij. In die jaren woonde in Noord-Scharwoude, aan de Dorpsstraat (op de plaats staat nu het huis van Mevrouw G.Hinke- van de Stoop, Dorpsstraat 562) kleermaker Hendrik Klingler. Als huurling in een regiment Zwitsers was hij met een Pruisisch leger van 20.000 man, onder bevel van de hertog van Brunswijk, de republiek der Nederlanden binnen gemarcheerd. Die Pruisische armee wilde stadhouder Willem V een handje komen helpen, toen deze het met de patriotten (Fransgezinden) te kwaad kreeg.

Het Zwitserse regiment militairen werd in de Langedijk gelegerd. Toen nadien de bevelvoerende commandant opdracht kreeg het bivak op te breken bleef soldaat Klingler - als deserteur - achter. Mogelijk had hij toen al kennis aan Geertje Josephdochter Hanraat. In 1791 vinden we Hendrik Klingler in ieder geval met attestatie ingeschreven in Noord-Scharwoude. Hij probeerde zo goed en zo kwaad als dat in die jaren mogelijk was een boterham te verdienen als kleermaker. En zijn gezin groeide groter. In 1795 werd de Bataafse Republiek uitgeroepen. Een Frans leger stroomde ons land binnen. In 1799 werd een groot aantal militairen in het Noorderkwartier gelegerd. Zij werden bij burgers ingekwartierd tegen een vergoeding van één gulden per week. Dat

gebeurde enkele weken vòòr op 19 september 1799 de slag bij Bergen uitgevochten werd tussen enerzijds het Bataafse leger onder opperbevel van Herman Willem Daendels versterkt met een contingent Franse militairen onder bevel van generaal Guillaume Marie Anne Brune en anderzijds een Engels-Russische legermacht. Een Engels leger, 12.000 man sterk onder bevel van Frederik van York, de tweede zoon van de Engelse koning, had reeds op 27 augustus tussen Huisduinen en Callantsoog voet op Noordhollandse bodem gezet. De Russen verschenen pas op 12 september ter rede van Den Helder: de tweede Russische divisie - 7.000 man in getal - onder bevel van generaal Hermann. De tweede Russische legermacht (de eerste divisie) onder generaal d'Essen arriveerde hier op 14 en 15 september. Er werd in die weken in het Noorderkwartier op veel plaatsen flink slag geleverd. De slag bij Bergen werd uiteindelijk het definitieve keerpunt en luidde de mislukking van de Engels-Russische invasie in.

De bewuste Franse soldaat, die in de woning van kleermaker Hendrik Klingler te Noord-Scharwoude was ingekwartierd, heeft aan de slag bij Bergen echter niet meer meegedaan. Hij was toen al gesneuveld. Een klap met een blaasbalg op zijn hoofd, hem toegediend door Klingler, betekende zijn einde. De Franse soldaat was in de woning van Klingler bepaald niet als een welkome gast begroet. Het kostte Hendrik al moeite genoeg om zijn gezin iedere dag voldoende eten te geven en nu kreeg hij er nog een mond extra bij te voeden. Tot overmaat van ramp toonde de 'gast' zich bijzonder lastig en kieskeurig. De Hollandse pot bleek hem in ieder geval zwaar op de maag te liggen. Mogelijk speelden ook taalperikelen een rol bij dit alles. Hoe het ook zij: iedere dag had de Franse soldaat wel wat op het eten aan te merken.

Toen moeder Geertje op een zaterdagmiddag pannenkoeken had gebakken en de 'gast' duidelijk kenbaar maakte dat hij dit voedsel niet wenste, werd het Hendrik allemaal wat te veel. Hij greep de blaasbalg van de schouw en gaf de Fransman er een zodanige klap mee op diens hoofd dat de militair op slag dood bleef. Grote consternatie in de woning van Hendrik Klingler. De doodslag moest 'binnenskamers' blijven. Zo niet, dan betekende dit onherroepelijk de terechtstelling van de deserteur uit het Pruisische leger, de Zwitserse Langedijker. In de avonduren slaagde Klingler erin om het stoffelijk overschot van de Franse soldaat ongezien in een Landelijker schuit over te brengen en vervolgens voer hij met de schuit het in duisternis gehulde Geestmerambacht in. Hij begrooft het lijk ergens op een akker. Het door Klingler vertelde verhaal, dat 'zijn' soldaat zich aan de dienst had onttrokken en de benen had genomen, werd geloofd. Pas vele jaren later, toen het echt veilig was, heeft hij zijn geheim onthuld en de ware toedracht openbaar gemaakt.

Hendrik Klingler overleed op 6 november 1822. Zijn vrouw was reeds op 25 augustus 1818 gestorven.

Aan de naam Klingler is in de loop der jaren een e toegevoegd. De nazaten van Hendrik heten nu Klingeler. Er wonen er nog aan de Langedijk.

Historisch kadaster schatkamer voor de ‘serieuze’ onderzoeker

(Alk. Courant 30 juni 1998)

Onder de naam Historisch Kadaster Alkmaar is een CD-Rom uitgegeven met daarop een uitgebreide databank met daarin opgeslagen de uit verschillende bronnen samengevoegde gegevens over huizen, land, hun eigenaren / pachters / huurders, binnen de historische binnenstad van Alkmaar. De informatie omvat de periode van 1700 tot 1910.

De CD-Rom, waarvoor de gegevens bijeengebracht zijn door Willem van den Berg, bevat 117.000 records (kaarten) en is uitgegeven onder auspiciën van de stichting “Historisch Kadaster Alkmaar”. De stichting kocht de gegevens van Van den Berg en heeft ze op de CD-Rom geplaatst.

Voor de gevorderde speurder zal er veel van zijn of haar gading kunnen vinden. Van den Berg koppelde gegevens uit allerlei bronnen aan kadastrale nummers met als uitgangspunt de nummers uit het kadaster van 1832.

De ligging van de opgenomen percelen is op de aan de CD-Rom toegevoegde kadastrale kaarten van Alkmaar van 1832 en 1885 terug te vinden. De kadastrale kaarten van 1885 laten bovendien de gevels van de percelen zien.

Enkele bronnen van waaruit de gegevens in de databank zijn samengebracht; volkstellingen, adresboeken, onroerend goed belasting, beertonnenregister, verkoopaktes van onroerendgoed enz..

Voor de geïnteresseerden is er een gratis boekje te verkrijgen met daarin de volledige handleiding en enkele zoekvoorbeelden (zie onderstaande adressen).

De CD-Rom is te koop bij de boekhandels Vermeulen, Zwaan en Ter Burg, bij het Regionaal archief of bij het bureau Monumentenzorg en Archeologie van de gemeente Alkmaar, Kosten fl. 25,00

Evenementenkalender

NGV Verenigingscentrum, Adriaan Dortmansplein 3A, Naarden

1 okt. Extra openstelling 11.00-17.00 uur en 19.30-22.00 uur
19 nov. Extra openstelling als op 1 okt.

NGV afd. Den Helder, 'De Boeg', Middenweg 159, Den Helder

25 sep. 20.00 uur J.J. Kaldenbach: Tips voor opzetten en uitbreiden van uw stamboom.

30 okt. 20.00 uur mw N. Fijnheer-Rotgans: Kerkarchieven van Wieringen

27 nov. 20.00 uur R.F. Vulsmas: Naam- en familierecht.

NGV afd. Koggenland, Berkhouter Kerk, Kerkebuurt 172, Berkhout

Aanvang der avonden 20.00 uur, zaal open om 19.00 uur.

15 sep. mw K. Bossaers: Van kintsbeen aan ten staatskunde opgewassen.

20 okt. mw L. van de Pol: Het Amsterdamse hoerendom.

24 nov. dhr E.L.M. Somers: De archieven van de bezettingsjaren en het werk van het Rijksinstituut voor Oorlogsdocumentatie.

NGV afd. Amstelland, Pelgrimskerk, Backershagen 12, Amsterdam-Buitenveldert

5 okt. dr F. van Soeren: Doctores, Meesters, Apothecars en Artsen, over de ontwikkelingen in de gezondheidszorg in de 19e eeuw.

21 nov. 14.00 uur mw Yvette Hoitink: Genealogie en Internet.

NGV afd. Kennemerland, Kleine Vermaning, Postlaan 16, Heemstede

10 okt. 50-jarige Jubileumdag Hilversum, gebouw De Akker, Melkpad 12

26 sep. 10.00-16.00 uur themadag afd. Familie-organisaties: Uw familie-archief, opslag en privacy

Amsterdam 19 aug.-15 okt. tentoonstelling 'Het wonderbaarlijke alfabet' over het werk van de Koninklijke Bibliotheek, in de Nieuwe Kerk.

Bredevoort 19 sep. Oostgelderse contactdag.

's-Hertogenbosch 19 sep. 10.00-16.30 uur: Genealogische dag Brabant, Rijksarchief Noord-Brabant, thema Belastingen.

Utrecht 25-27 sep. 50+ beurs in de Jaarbeurs

Delft 3 okt. Nat. Geneal. dag t.g.v. 25 jarig bestaan Prometheus in de T.U.

Adressen N.G.V. , Afdeling Hollands Noorderkwartier

Afdelingsbestuur:

Voorzitter: J. Muelink, Laanweg 32, 1871 BJ Schoorl,
072-5091721

Secretaris: J.C. Leek, Hoornseweg 27, 1823 DH Alkmaar,
072-5613060

Penningmeester: W. Voskuyl, Arklaan 4, 1852 CA Heiloo,
072-5330325

Lid, afd.afgevaardigde en DIP: mw H. Stroo-Slegh,
Populierenlaan 67, 11741 WR Schagen, 0224-217527

Overige functies:

Bibliotheek:J.Th. Reijngoud, Kasteellaan 15,
1829 BD Oudorp, 072-5126229

Werkgroep ComputerGenealogie: mw M.J. Teunis,
Sperwer 33, 1834 XN Sint Pancras, 072-5642003 (na 9.00 uur)

Coördinatie Computerhelpdesk en -cursussen:

mw M.J. Teunis, (adres zie boven)

Coördinatie Afdelingsledenservice (CALIS):

R.K.S. Pannenburg, Van Mieroplaan 22, 1701 AX
Heerhugowaard, 072-5710048

Kwartierstatenboeken: mw A. van Koersveld-Groeneboom,
Breedelaan 57, 1851 MB Heiloo, 072-5334210

Mormomenfiches: A.P. Wester, Benedenweg 282, 1834 BD
Sint Pancras, 072-5623429

Plaatsverv.afd.afgev.: J.J. Kaldenbach, Amstelstraat 18,
1823 EV Alkmaar, 072-5123029

HNK Afdelingsblad:

Redactie en redactie-adres: mw G.C.M. Groen-Rosenhart,
Van de Veldelaan 23, 1816 PA Alkmaar, telefoon 072-5114679

mw A. van Koersveld-Groeneboom, (adres zie boven)

G. Telman, Hulstlaan 87, 1702 VK Heerhugowaard,
072-5715452, e-mail: famtelgrif@multiweb.nl

mw H.P.H. Zonneveld-Aupers, Westfriesepad 9,
1823 BZ Alkmaar, 072-5128124

Verzending (coördinatie):

mw H. Zonneveld-Aupers, (adres zie boven)

GensData/NH BBS: 0227-501994/501929

WGA-Net 40:128/40

Nederlandse Genealogische Vereniging

AFDELING HOLLANDS NOORDERKWARTIER

Secretariaat: Hoornseweg 27, 1823 DH Alkmaar

DRUKWERK

—